

JANINA KRÓLIKOWSKA

1. [Dane osobiste:]

Janina Królikowska, ur. 14 czerwca 1909 r. w Łomży, nauczycielka.

2. [Data i okoliczności aresztowania:]

Aresztowana 10 listopada 1939 w Krajewie, gm. Zambrów, pow. łomżyński, jako oskarżona o agitację antysowiecką.

3., 4. [Nazwa obozu, więzienia, miejsca przymusowych prac; opis obozu, więzienia itp.:]

Od 11 listopada 1939 do 4 lutego 1941 roku przebywała w więzieniu w Łomży.

Warunki: dwa miesiące sama w celi jednoosobowej, potem dodano siedem Polek aresztowanych za przejście granicy. Cella wilgotna, ściany pokryte pleśnią, wyżywienie bardzo liche, przez 14 miesięcy żadnych przechadzek. Łaźnia co miesiąc, kubeł ustępowy w celi. Możliwość mycia się codziennie. Wizyta lekarska codziennie. Brak lekarstw.

Od 12 marca do 6 września 1941 roku w łagierach (północny Kazachstan, ogrody pod Samarką).

Warunki: baraki ziemianki, posłania na wspólnych narach, wilgoć i chłód zimą. Brak mydła, brak ciepłego ubrania i butów do pracy. Wyżywienie liche. Praca: noszenie na nosiłkach śniegu, z „parników” ziemi, nawozu, na wiosnę – sadzenie, sianie, orka, bronowanie, pielienie.

5. Skład jeńców:

- a) Polki (około trzydziestu), przeważnie element miejski, wykształcenie różne, poziom moralny – poza wyjątkami – wysoki.
- b) Rosjanki: przeważająca większość. Polityczne, za przestępstwa kryminalne, za prostytutkę. Poziom moralny – poza wyjątkami – bardzo niski. Stosunek do Polek nienawistny. Życie kulturalne – żadne. Od czasu do czasu filmy sowieckie o zdecydowanym, komunistycznym charakterze.

6. Życie w łagierze:

O godzinie 3.00 rano pobudka, o 4.00 do pracy na pole. Od 12.00 do 15.00 przerwa obiadowa. Od 15.00 do 20.00 (w miesiącach letnich do 20.30) praca na polu. O 20.30 powrót, kolacja składająca się z kaszy, przeważnie nieokraszonej. O godzinie 22.00 spoczynek. Wyżywienie: trzy razy dziennie zupa (rano kasza), na obiad: zupa, na drugie ryba, kawałek mięsa lub lepieszka, 600 gramów chleba, potem 400 gramów.

7. [Stosunek władz NKWD do Polaków:]

Stosunek władz w łagrach wrogi.

8. Pomoc lekarska:

Siostra na miejscu, poważnie chorzy odsyłani do szpitala, do Samarki. Środki lekarskie bardzo ograniczone. Ostatnio brak maści przeciw cyndze, którą przechodzili tu prawie wszyscy Polacy.

9. [Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?]

Utrzymywanie kontaktu listownego z matką, znajdującą się w powiecie łomżyńskim.

10. [Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?]

Zwolnienie z łagierów 6 września 1941, bezpośredni przyjazd po kilkudniowym pobycie na wolnej pracy przy budowie kolei (gdzie okropne warunki zmusiły mnie do ucieczki), do Buzułuku, wstąpienie do armii 30 września 1941 roku w Buzułuku.